

Nord-Aurdal kommune

Årsberetning 2013

Foto: Jo Audun Øverby

Innhold

Resultater og utviklingstrekk—rådmannens overblikk	2
Økonomi	4
Medarbeidere og arbeidsmiljø	10
Ledelse og stab.....	12
Oppvekst	13
Helse, omsorg og velferd	14
Areal, næring, teknisk, eiendom og kultur	16
Suksesshistorier	19
Sluttnoter	20

Resultater og utviklingstrekk — rådmannens overblikk

Stikkordet for 2013 var implementering. Arbeidet med Valdres lokalmedisinske senter kom i gang både i form av bygg og organisatoriske forberedelser. Nord-Aurdal barneskole hadde sitt første fulle driftsår.

Dette dokumentet er en årsberetning, og inneholder det denne skal etter lov og forskrift. Årsberetningen er langt kortere og mer oversiktlig enn tidligere års kombinerte årsberetning og årsrapport. Årsmeldingen rapporterer på budsjettet for 2013. Rådmannen ønsker å vise hvordan alle politiske vedtak er fulgt opp. Årsmeldingen rapporterer derfor på hovedprioriteringene som framgår av budsjettet, og viser i sin rette sammenheng til alle kommunestyrevedtak i 2013 som fordrer administrativ oppfølging.

Lokalsamfunnet

Folketallet i kommunen økte med 21 personer i 2013 og lå ved utgangen av året på 6 417 innbyggere. Over tid bør en se en sammenheng mellom folketallsutvikling og utviklingen av nye boliger i tettstedene i form av leilighetsbygg, i bygdene gjennom imøtekommande praksis for deling av landbrukseieendom og spredt boligbygging og i hytteområdene gjennom imøtekommande bruksendringer.

Nord-Aurdal kommune utmerker seg stadig med sterke plasseringer på ulike kåringer. Blant de mest spektakulære i 2013 var nok plassen for Fagernes blant de fem finalistene i kåringen av Norges mest attraktive

sted og 3. plassen i landet i Telemarksforsknings kulturindeks. I 2012 var vi svært stolte av 8. plassen. Plasseringen i 2013 viser at kulturkommunen Nord-Aurdal stadig styrker seg.

For handelskommunen Nord-Aurdal bør omsetningen per innbygger i varehandelen være et sentralt måltall. 2013-tallene foreligger ikke, men i 2012 var kommunen på 5. plass i landet.

Ingen av disse resultatene ville kommet uten et offensivt næringsliv, et aktivt kulturliv, god kommunal tilrettelegging og en stor hyttebefolkning. Rundkjøring nr. 2 på Leira ble bygget, og selskapet Storhall AS ble etablert i 2013, med bidrag på 5,5 og 3,0 mill. kroner fra kommunen. Utviklingen av regionsenteret gjennom en samordnet areal- og transportplanprosess kom i gang i 2013. Kommunen, Statens vegvesen og næringslivet står for prosessen.

Kommuneøkonomi

Nord-Aurdal kommune har et godt økonomisk resultat for 2013. Resultatet er innenfor de målene kommunestyret har satt.

Det gode resultatet skyldes for det første at tjenesteproduksjonen har skjedd i samsvar med budsjett. For det andre har skatteveksten og kraftinntektene vært høyere enn forutsatt og rentenivå, pensjonskostnader og lønnsvekst lavere.

Disse gode resultatene og bærekraftig økonomistyring over tid gir Nord-Aurdal Kommunebarometerets førsteplass på økonomi i vår kommunegruppe. I Oppland rangerer kommunen på tredje plassen, kun slått av kraftkommunene Vang og Skjåk.

Det gode resultatet for 2013 og oppbygginga av kommunens økonomi de siste årene gjør kommunen bedre i stand til å møte de økonomiske utfordringene framover i form av driftskostnader ved det nye Valdres lokalmedisinske senter og kapitalkostnader knyttet til nye lokaler teknisk drift og renovering av NAUS, Valdreshallen, Kultur- og rådhuset. Forutsetningen er at mindreforbruket blir satt av på disposisjonsfond.

Organisasjon og organisasjonsutvikling

Året 2013 var preget av aktiv organisasjonsutvikling på flere plan. På regionalt nivå kom forberedelsene til åpningen av Valdres lokalmedisinske senter i 2015 i gang i form av prosjektet Samhandling i Valdres. Internt skjedde forberedelsene gjennom prosjektet Fremtidige helse- og omsorgstjenester i kommunen. På oppvekstområdet var 2013 stabilt, men det første hele driftsåret for Nord-Aurdal barneskole innebærer en vesentlig organisasjonsutviklingsoppgave. Forberedelsen til sammenslåingen av teknisk drift og eiendomsavdelingen i 2015 har pågått i form av tettere og tettere samarbeid. Lederutviklings-

Nøkkeltall	Vedtatt mål	Resultat		
Netto driftsresultat	Min. 3 %	32,9 mill. kr	6,1 %	●
Regnskapsmessig mindreforbruk	Over 0 kr	15,1 mill. kr		●
Disposisjonsfond (ordinært)	Min. 10%, mål 15%	72,5 mill. kr	13,4 %	●
Disposisjonsfond premieavvik	Som akkumulert premieavvik	Ja		●
Lånegjeld	Under 70%	320 mill. kr	59,2 %	●

programmet Veksthuset ble påbegynt, og hoveddelen gjennomført i 2013.

Antall årsverk i kommunen har gått ned fra nær 520 til nær 505 på 3 år. Interkommunale stillinger har økt, slik at rene kommunale årsverk er redusert med drøyt 25 på tre år. Det er lagt opp til en ytterligere nedbemanning på vel sju årsverk i løpet av 2014. Dette er en kraftig omstilling på 3 år.

Det blir løpende iverksatt tiltak for å sikre en høy etisk standard i virksomheten. Etikkprosjektet innen pleie og omsorg er et eksempel på dette.

Kommunen arbeidet aktivt mot diskriminering og for inkludering. I 2013 ble det satt i verk en ny rutine for innkalling av kvalifiserte jobbsøkere med innvandrerbakgrunn til intervju. Kommunen har god kjønnsbalanse i ledelsen, men mer tradisjonelle skiller ellers i organisasjonen. Kommunen fikk i 2013 seniorpolitiske retningslinjer etter vedtak om slike i kommunestyret.

Nord-Aurdal kommune fornyet ved årsskiftet 2013/2014 avtalen om Inkluderende arbeidsliv, med et mål om tilstedeværelse på minst 92,5%. Prosjektet "Raskt tilbake" pågår i samarbeid med Fagernes legesenter og NAV Valdres. Det økte søkelyset på tilstedeværelsen i 2013 har gitt gode resultater i form av synkende fravær.

Kommunen satser på kompetanse, selv om midlene til fordeling av arbeidsmiljøutvalget er på moderate 240 000 kr. Satsingen på kompetanse omfatter i tillegg lederutviklingsprogrammet Veksthuset og om lag to millioner kroner til kurs og opplæring.

Rapporteringen til kommunestyret er utviklet til en virksomhetsrapportering gjennom kvartalsvise rapporter på tjenesteyting, økonomi og medarbeiderperspektiv. Internt innebærer ny kontoplan en sterk modernisering av økonomistyringen.

Den kommunale tjenesteytingen

På helse, omsorgs- og velferdsområdet fortsatte økningen i etterspørselen etter både korttidsopphold og hjemmetjenester som følge av samhandlingsreformen. På legesenteret ble ny fastlegehjemmel besatt fra august og legevakt for hele Valdres alle dager forberedt. Overgangen fra jordmorstyrt fødestue til dagens barseltilbud har gått som planlagt. Barnevernet fikk en stilling gjennom opptrapingsmidler fra Fylkesmannen, og helsesøstertjenesten flyttet inn i på Vesle-Tveit som første enhet i Familiens hus der. Innen miljøarbeid er dagaktivitetstilbud kommet i gang. Sammen med Valdres videregående skole har NAV videreført to stillinger for ungdomskontakter.

På oppvekstområdet er utviklingsløpet Veilederkorpsset for skoleeier og skolene fullført. Prioriterte områder i barne- og ungdomsskole har vært lesing i alle fag og arbeidet med Mobbeforebyggende plan. Barnehagene hadde full dekning også i 2013, og hadde fokus på tidlig innsats og styrking av barnehagen som læringsarena. Kommunedelplan for barnehage og skole er blitt en støtte i det daglige arbeidet innen oppvekst, slik at en følger den røde tråden mellom barnehage og skole.

På planområdet har arbeidet med revisjon av arealdelen til kommunepåplanen, utarbeiding av reguleringsplan for Breiset vest (nye lokaler for teknisk drift) og for Valdres lokalmedisinske senter vært det sentrale. Innen teknisk drift ble grunnkurs for deltidsmannskaper startet opp, slik at brannvesenet vil være i mål med denne opplæringen i 2014.

Flommen i slutten av mai og raset i Aurdal satte beredskapen i kommunen på prøve, en prøve den bestod. Hendelsene tok til alt hell ingen menneskeliv, men ga store materielle skader.

Budsjettposten til ekstraordinært vedlikehold gikk til svært nødvendige utbedringer og tiltak på utleieboliger etter flere år med lavt vedlikeholdsni-vå. På grunn av stor vannlekkasje var Valdreshallen og svømmehallen stengt i 2,5 måned. Åpningen av bio-varmeanlegget og overgang til bio-varme for NABS og Rådhuset bidrar til oppfyllelsen av kommunens energi og klimaplan.

Utvidelsen Tingnes kirkegård har bidratt til 300 nye kistegraver og representerer gjennom gravlund for andre trossamfunn (uvigslet grunn), gravlund for ukjent grav og urnelund sentrale inkluderende verdier i dagens samfunn.

Vedtaket av kommunedelplanen for kultur, idrett og friluftsliv systematiserer arbeidet på disse områdene. Flere moment i tiltaksplanen er allerede startet på og implementert. Bygdebok for Nord-Aurdal, band C om Ulne ble gitt ut til jul. Ungdomskon-sulenten begynte 1. september og har allerede sørger for mange ungdoms-aktiviteter.

Foto: Kihle Foto

Økonomi

Resultat

Nord-Aurdal kommune har et godt økonomisk resultat for 2013. Resultatet er innenfor de målene kommunestyret har satt.

Det gode resultatet skyldes at tjenesteproduksjonen har skjedd i samsvar med budsjett, samtidig som eksterne forhold har bedret balansen og kommunen i vesentlig grad har unnlatt å bruke avsatte reserver.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er 32,9 mill. kr som utgjør 6,1 % av brutto driftsinntekter. Korrigert netto driftsresultat¹ er 4,7 %. Det er et bra resultat, innenfor det anbefalte intervallet på 3 – 5 %.

Figuren til høyre viser utvikling i netto driftsresultat sammenlignet med andre kommuner.

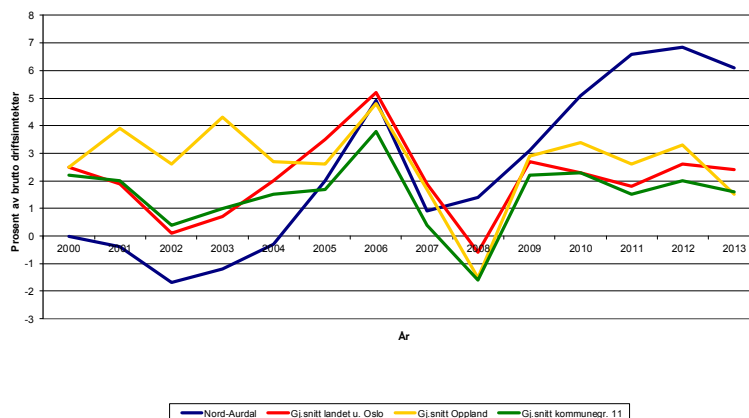
Disposisjonsfond

Det ordinære disposisjonsfondet er på 72,5 mill. kr som utgjør 13,4 % av sum driftsinntekter. Forutsatt at kommunestyret avsetter resultatet på disposisjonsfond ved behandling av regnskapet, vil det ordinære disposisjonsfondet utgjøre 16,2 %. Dette er i samsvar med målet om at avsetningen skal være minimum 10% og bør være på 15%.

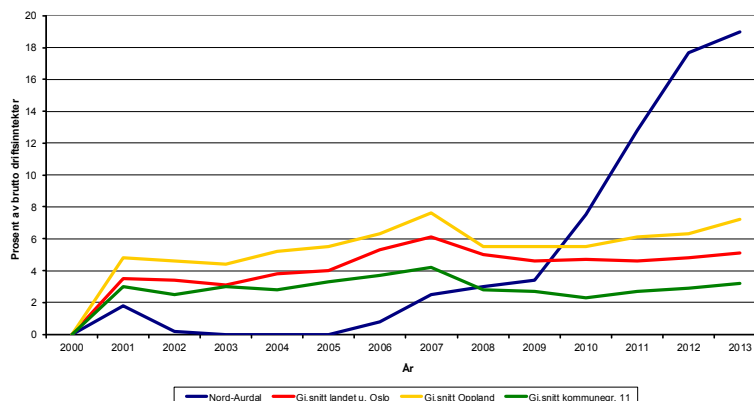
Disposisjonsfond premieavvik er 30,1 mill. kr, som tilsvarer kommunens akkumulert premieavvik. Avsetningen i 2013 er på 1,65 mill. kr. Samlede disposisjonsfond utgjør 103 mill. kr.

Kommunen har solide avsetninger på disposisjonsfond sammenlignet med andre kommuner.

Netto driftsresultat

Disposisjonsfond

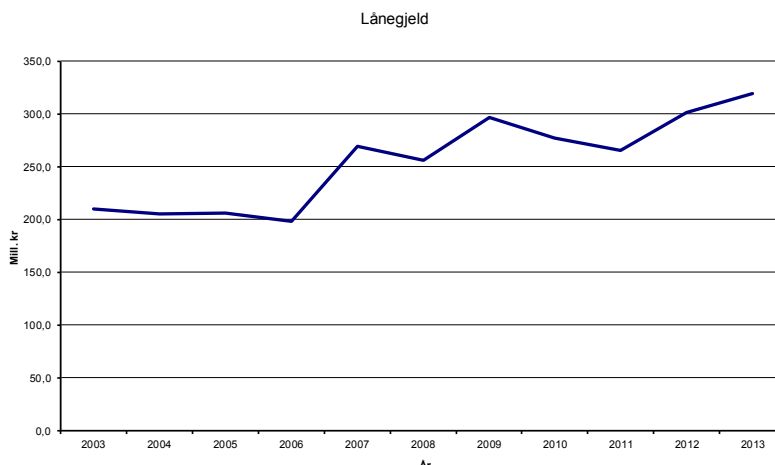
Nøkkeltall	Vedtatt mål	Resultat		
Netto driftsresultat	Min. 3 %	32,9 mill. kr	6,1 %	●
Regnskapsmessig mindreforbruk	Over 0 kr	15,1 mill. kr		●
Disposisjonsfond (ordinært)	Min. 10%, mål 15%	72,5 mill. kr	13,4 %	●
Disposisjonsfond premieavvik	Som akkumulert premieavvik	Ja		●
Lånegjeld	Under 70%	320 mill. kr	59,2 %	●

1. Netto driftsresultat korrigert for merverdiavgift på investeringer og premieavvik. Korreksjonen er vist i Årsregnskapet 2013, note 16.

Gjeld

Lånegjelda er 320 mill. kr som utgjør 59,2 % av brutto drifts-inntekter. Lånegjeld økte med 18 mill. kr fra 2012. Figuren viser utviklingen i lånegjeld.

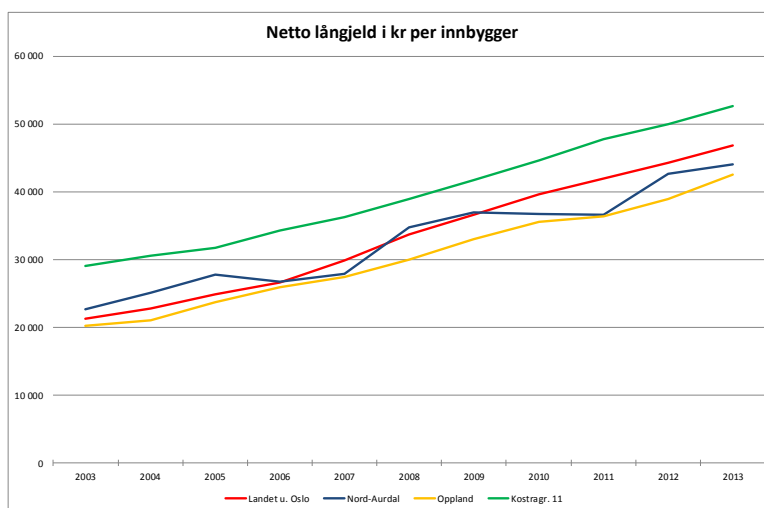
Ett av nøkkeltallene for gjeld som brukes i KOSTRA er netto lånegjeld pr innbygger. Figuren til høyre viser at veksten i lånegjeld i Nord-Aurdal kommune tilsvarer den en finner i andre kommuner.

Viktige årsaker til resultatet

Virksomhetene er drevet i samsvar med budsjett. Det gode resultatet skyldes dels forhold som ligger utenfor kommunens kontroll og som har gitt høyere inntekter og lavere kostnader enn budsjettet. Dels skyldes det at kommunen ikke fullt ut har behovd å benytte avsatte reserver.

Tabellen viser de viktigste avvikene mellom budsjett og regnskap (negative tall viser høyere inntekter eller lavere kostnader):

	Avvik fra budsjett	
	1000 kr	
Virksomhetene		1 666
Finansområdet		
Frie inntekter	-2 586	
Renter	-1 097	
Salg av kraft (etter skatt)	-565	
Utbytte	-482	
Andre forhold	228	
Sum	-4 502	-4 502
Reserverte avsetninger		
Lønn	-3 414	
Pensjon	-7 272	
Andre forhold	-2 009	
Sum	-12 695	-12 695
Avskrivninger		383
Sum regnskapsmessig mindreforbruk		-15 148

vært god lokalt.

Rentenivået ble lavere i 2013 enn Norges Bank forventet i oktober 2012. Dette bidro til rentekostnader på 0,9 mill. kr under budsjett. En god hovedbankavtale har gitt renteinntekter på nesten 0,2 mill. kr over budsjett.

Kraftinntektene ble noe høyere enn budsjettet og kommunen fikk et ubudsjettert utbytte fra Gjensidige.

Mindre bruk av avsatte reserver

I budsjettet var det satt av 5,9 mill. kr for å dekke lønnsvekst i løpet av 2013, bare 2,5 mill. kr av denne avsetningen er brukt.

Lønnsveksten i kommunal sektor ble lavere enn forutsatt i budsjettet (basert på SSB sine prognoser). I tillegg var det mindreforbruk av lønn i enkelte virksomheter. Av avsetningen står derfor 3,4 mill. kr ubrukt.

Pensjonskostnadene ble 2,0 mill. kr lavere enn det som er budsjettet i virksomhetene. Dette avviket forklares i hovedsak av premieavviket på 1,65 mill. kr. I budsjettet var det satt av en reserve på 7,3 mill. kr (bestående av en generell usikkerhet på 3,8 mill. kr og et prognosert premieavvik på 4,5 mill. kr). Hele avsetningen står derfor ubenyttet. Siste års erfaringer med svingninger både i pensjonskostnad og premieavvik tilsier at avset-

Eksterne forhold

Kommunen fikk 2,6 mill. kr mer i frie inntekter enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak at den nasjonale skatteveksten ble høyere enn forutsatt, 5,7 % mot 4,5 % som var anslaget i statsbudsjettet. Skatteveksten har også

ningen for 2013 ikke var ufornuftig høy.

Av øvrige avsetninger er 2,0 mill. kr ubrukt. Størrelsen på denne avsetningen vil bli vurdert særskilt i senere års budsjett.

Økonomisk resultat sammenlignet med andre kommuner

Nord-Aurdal var 24. beste kommune i landet i kommuneøkonomi, 3. best i Oppland og nr. 1 i sin gruppe. Dette framgår av Kommunebarometeret fra Kommunal rapport. Her vurderes økonomien i alle kommuner basert på 11 parametere.

Driftsregnskapet

Driftsregnskapet² viser sum driftsinntekter på 540 mill. kr. Dette er 50,6 mill. kr høyere enn budsjett. Veksten fra 2012 er 9,3 mill. kr og 1,8 %. Sum driftsutgifter er 503 mill. kr. Det er 29,8 mill. kr høyere enn budsjett. Veksten fra 2012 er 8,8 mill. kr og 1,8%. Regnskap vil systematisk være høyere enn budsjett fordi kompensasjon merverdiavgift ikke budsjetteres, at lønn sykevikar og refusjon sykepenges budsjetteres netto og fordi premieavviket i 2013 ikke var budsjettert.

Resultat i virksomhetene

Virksomhetene er samlet sett drevet i samsvar med budsjett. Det er et samla overforbruk på 1,7 mill. kr. Dette utgjør 0,36% av sum budsjetterte utgifter. Regnskapet for den enkelte virksomhet er vist i Årsregnskapet 2013, tabell 2.1.

Tabellen viser netto forbruk for hver virksomhet (i 1000 kr).

Det er vesentlige overforbruk på

følgende virksomheter:

- Hjemmetjenesten
- Helse og omsorg
- Rådmannskontoret
- Teknisk drift

I hjemmetjenesten er en stor del av overforbruket (3,2 mill. kr) lønn, særlig knyttet til ekstra-hjelp og ferievikarer. Det er videre overforbruk på utstyr og andre driftsutgifter. Tidligere utskrivning av pasienter fra spesialisthelsetjenesten gir økte kostnader. Bemanning i helger og høytider er kostnadskreven. Det er en økning i antall pasienter i fritidsboliger. Kommunen har også hatt et økende antall innvandrere og flyktninger som krever langvarig medisinsk behandling.

I helse og omsorg er overforbruket på Aurdalsheimen 1,0 mill. kr. Dette er dels merkostnader på utstyr og andre driftsutgifter og en vesentlig inntektssvikt (0,5 mill. kr). Inntektssvikten skyldes større andel avlastningsopphold som er gratis og stor utskifting på langtidsopphold slik at plasser i perioder har stått ledig. Legetjenesten har et overforbruk på 0,6 mill. kr som vesentlig er lønn til hjelpepersonell.

Teknisk drift har hatt merkostnader som i hovedsak skyldes overforbruk på lønn i brannvesenet. Det er betalt mer i vakttillegg enn forutsatt og nye sentrale bestemmelser har økt lønnskostnadene.

På rådmannskontoret er overforbruket knyttet til høyere kostnader til skoleskyss og spesialundervisning.

Følgende virksomheter har vesentlig underforbruk:

- Familien hus
- Stabsavdelingen
- NAV Valdres
- Barnehagene

Underforbruket i Familiens hus består av mange komponenter. PP-tjenesten har et vesentlig underforbruk grunnet vakanser, noe som har gitt et redusert tjenestetilbud. Barneverntjenesten har hatt lavere kostnader enn budsjettert, mye grunnet lavere kostnader til tiltak. Forbruket til brukerstyrt personlig assistent ble lavere enn budsjettert og vertskommunetilskuddet høyere. Aktivitetsenheten har hatt et vesentlig overforbruk.

Underforbruket på Stabsavdelingen skyldes i hovedsak lavere pensjonskostnader for kommunen samlet.

NAV Valdres har kostet kommunene 1,7 mill. kr mindre enn budsjettert. Drifta av NAV-kontorene har kostet kommunene 420 000 kr mindre. Kommunenes kostnader til sosialhjelp er 1,3 mill. kr lavere enn budsjettert. Dette har ikke gitt lavere kvalitet, brukerundersøkelsen viser at NAV Valdres har levert gode tjenester. Innsparingen for Nord-Aurdal kommune er 1,1 mill. kr.

Underforbruket på barnehage skyldes i hovedsak lavere lønnsutgifter enn budsjettert. Opptaket av barn har vært upåvirket av dette og kvaliteten på tjenesten har vært som planlagt.

Lønnskostnader

Lønnskostnader inkl. sos.utg. var totalt 328.614 mill. kr. i 2013. Budsjetterte lønnskostnader var totalt kr. 318.535 mill. kr, noe som gir et merforbruk på kr. 10.079 mill. kr. Refusjon sykepenger var totalt kr. 18.812 mill. kr, noe som gir et underforbruk totalt for kommunen på kr. 7.738 mill. kr.

En vesentlig del av underforbruket er mindre bruk av kvalifiseringsprogrammet (KVP) i NAV

2. Økonomisk oversikt drift er tabell 1.1 i Årsregnskap 2013.

enn budsjettert, mindreforbruket her er 2,6 mill. kr for kommunene samlet. Det er et mindreforbruk på pensjon på 2,2 mill. kr. Videre er det et vesentlig mindreforbruk på fastlønn, bl.a. knyttet til nedlegging av Fødets- togo og vakanser i PP-tjenesten og på Areal og næring.

Finansiering

Det er redegjort for viktige avvik mellom budsjett og regnskap på finansområdet i avsnittet «Eksterne forhold» på s. 5.

Det er betalt 15,6 mill. kr i avdrag, i samsvar med budsjett. Det er 5,6 mill. kr mer enn lovens minstekrav. Det er i samsvar med politikken kommunestyret har lagt i de siste økonomiplanene og en langsiktig økonomisk tilpasning til høyere framtidige investeringer.

Kommunen har 24,9 mill. kr i eiendomsskatt fordelt med 14,6 mill. kr på verk og bruk og 10,3 mill. kr på alminnelig eiendomsskatt, i i samsvar med budsjett.

Rentekostnadene var i 2013 på 9,4 mill. kr som er 0,9 under budsjett. Renteinntektene var 4,2 mill. kr, 0,2 mill. kr over budsjett; her inngår ansvarlig lån til Valdres energi AS med 1,2 mill. kr.

Kommunen har kraftrettigheter på 30 GWh og salget har gitt et økonomisk resultat som er 0,6 mill. kr bedre enn budsjett. Vi oppnådde en pris i markedet på 31,59 øre/kWh mens det i budsjettet var forutsatt en pris på 27,2 øre/kWh.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse. Finansieringsbehovet ble 46,6 mill. kr mot budsjettert 49,5 mill. kr. Bruk av lån er derfor redusert med 4,4

mill. kr, som da øker ubrukte lånemidler til 5,4 mill. kr.

Investeringene er i hovedsak gjennomført som planlagt. Regnskapet framgår av tabellen på neste side.

Det er brukt 0,7 mill. kr på ferdigstilling av NABS uten at dette er budsjettert. Kostnadene knytter seg til utsmykning og ferdigstilling av bygget. Kommunestyret behandlet i sak 18/13 sluttrapport på NABS, der dette ble varslet. Rapporten viste at budsjettet i prosjektet var på drøyt 62 mill. kr og regnskapet viste et overforbruk på 4,5 mill. ink. mva (3,6 mill. eks. mva). Kommunestyret påla rådmannen å styrke rutinene for prosjekt- og økonomistyring av investeringsprosjekt. Dette er gjort gjennom langt mer detaljert rapportering på investeringsprosjekter fra og med første kvartalsrapport 2013 (KS-26/13). Videre, mer bruk av prosjektplaner, med gjengivelse av økonomiske og andre rammer, klart prosjektmål, klare ansvarslinjer ved organisering etter prosjektlederprosessen (PLP) og klar milepælsliste.

Det var budsjettert med 10,0 mill. kr i inntekter fra salg av eiendom, mens det er regnskapsført bare 6,7 mill. kr. Det største avviket er at kommunen ikke fikk utbetalt erstatningen for frivillig vern i 2013.

Tursti Neselva har i 2013 en brutto kostnad på 0,7 mill. kr finansiert med tidligere avsetninger (0,5 mill. kr) og tilskudd fra Oppland fylkeskommune. Adresseringsprosjektet kom kortere i 2013 enn planlagt, utplas-

sering av skilt vil skje i 2014. Forbruket på prosjekt trafikk-sikringstiltak er noe høyere enn budsjettert.

Balansen

Balansen er presentert i Årsregnskapet 2013 i tabell 1.3. Tabellen viser en sammenstilling av balansen (mill. kr).

Arbeidskapitalen er økt med 45,6 mill. kr, og likviditeten er god.

Sum anleggsmidler har økt med 57,7 mill. kr fra 2012 til 2013. Disse består i det vesentligste av faste eiendommer og anlegg, som har økt med 9,1 mill. kr til 485,2 mill. kr, og pensjonsmidler, som har økt med 43,6 mill. kr til 552,4 mill. kr.

Kommunens bankinnskudd har økt med 33,3 mill. kr til 128,0 mill. kr.

Samla disposisjonsfond har økt med 8,5 mill. kr til 102,6 mill. kr. I dette inngår avsetning for premieavvik med 30,1 mill. kr.

Langsiktig gjeld har økt med 80,6 mill. kr til 1 043,0 mill. kr. Av dette utgjør pensjonsforpliktelsene 723,3 mill. kr og lån 319,7 mill. kr.

Egenkapitalen har økt med 22,7 mill. kr.

Finansforvaltningen

Finansforvaltningen i 2013 er i samsvar med reglementet. Løpende rapportering til kommunestyret er gjort i kvartalsrapportene og rapport for året er tatt inn i Årsregnskap 2013.

Eiendeler			Egenkapital og gjeld		
	2013	2012		2013	2012
Anleggsmidler	1 123	1 065	Egenkapital	219	197
Omløpsmidler	202	164	Langsiktig gjeld	1 043	962
			Kortsiktig gjeld	62	71
Sum	1 325	1 230	Sum	1 325	1 230

Budsjett og regnskap for investeringsprosjekter med aktivitet i 2013 (tall i 1000 kr):

Prosjekt	Inntekter/ utgifter		Regnskap 2013	Budsj inkl. endr	Budsjett oppr.	Regnskap 2012
Rehab vann/avløp	Totalt		5 772	5 320	5 320	0
VA - Etabl. overvåkningssystem	Totalt		236	500	500	0
VA - Ledninger Vaset	Totalt		0			
VA - Ledninger Vaset	Utgifter		8 559	0	0	0
VA - Ledninger Vaset	Inntekter	Ref. private	-8 559	0	0	0
VEIER GENERELT	Totalt		2 835	2 750	2 750	0
ADRESSEPROSJEKT/SKILTING	Totalt		71	2 000	2 000	0
Trafikksikring NAUS/NABS	Totalt		544	400	400	2 781
Trafikksikring NAUS/NABS	Utgifter		838	400	400	3 649
Trafikksikring NAUS/NABS	Inntekter	Overf. fra Staten	-294	0	0	-868
Rundkjøring Leira	Totalt		5 335	1 940	1 940	0
Rundkjøring Leira	Utgifter		8 374	1 940	1 940	0
Rundkjøring Leira	Inntekter	Refusjon	-3 039	0	0	0
Utvidelse Tingnes kirkegård	Totalt		2 569	2 600	0	0
Nye lokaler Teknisk drift	Totalt		203	10 000	10 000	104
Tursti Neselva, gangveier	Totalt		155	0	0	0
Tursti Neselva, gangveier	Utgifter		655	0	0	0
Tursti Neselva, gangveier	Inntekter	Bundet inv.fond	-500	0	0	0
Nødstrømforsyning	Totalt		400	400	400	0
Brann - utskifting av bil	Totalt		1 175	1 200	1 200	0
Brann - redningsutstyr	Totalt		0	63	63	0
Vinjar 2	Totalt		59	0	0	0
Nord-Aurdal barneskole	Totalt		695	0	0	46 303
Nord-Aurdal barneskole	Utgifter		775	0	0	46 353
Nord-Aurdal barneskole	Inntekter	Refusjon	-80	0	0	-50
Ombygging Leira skole	Totalt		794	1 093	1 093	1 256
Enøk-tiltak	Totalt		715	925	2 000	4 175
Enøk-tiltak	Utgifter		1 281	925	2 000	4 268
Enøk-tiltak	Inntekter	Overføringer	-566	0	0	0
Ombygging Vesle-Tveit	Totalt		310	313	313	0
Basseng	Totalt		-333	0	0	0
Basseng	Inntekter	Spillemidler	-333	0	0	0
Blåbærmyra, tilstandsrapport	Totalt		0	150	150	0
Telefonkonferanseutst. TeleMed	Totalt		227	225	225	0
Totale kostnader			21 762			

Vurdering av den økonomiske situasjonen – oppsummering

Nord-Aurdal kommune har en god økonomisk situasjon med solide netto driftsresultat og disposisjonsfond og et normalt nivå på lånegjelda. Den økonomiske stillingen er styrket i 2013.

Det økonomiske resultatet er godt, men ikke bedre enn det bør være med korrigert netto driftsresultat på 4,7 % og ordinært disposisjonsfond på 13,4 %. Lånegjelda er som i sammenligningskommunene.

Likviditeten er god.

Kommunens økonomiforvaltning er langsiktig og robust fordi:

- disposisjonsfondet er bygget opp til et godt nivå,
- premieavviket settes av på fond,
- hele inntekten fra refundert merverdiavgift for investeringer er brukt i investeringsregnskapet, og
- avdragstiden er noe kortere enn lovens minstekrav.

Det gode resultatet for 2013 og oppbygginga av kommunens økonomi de siste årene gjør kommunen bedre i stand til å møte de økonomiske utfordringene framover. Forutsetningen er at mindreforbruket blir satt av på disposisjonsfond.

Kommunen står overfor vesentlige økonomiske utfordringer:

- Driftskostnadene vil fra 2015 øke vesentlig med nye Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) uten at en fullt ut har funnet ut hvordan dette skal dekkes inn.
- Kommunens indirekte kapitalkostnader øker vesentlig som følge av VLMS, og de direkte kapitalkostnadene vil øke med store investeringer i NAUS, Valdreshallen, råd- og kulturhus.
- Kommunen bør planlegge med strammere økonomiske rammer, varslede endringer i inntektssyste-

met for kommunene må forventes å slå negativt ut for Nord-Aurdal.

Kommunen står overfor vesentlige utfordringer i å dempe veksten i kapitalkostnader og tilpasse drifta til høyere kapitalkostnader, høyere driftskostnader og strammere inntektsrammer.

Medarbeidere og arbeidsmiljø

Ved utløpet av 2013 sysselsatte Nord-Aurdal kommune totalt 504,85 årsverk. Av disse var 59,14 interkommunale stillinger, slik at kommunen alene hadde 445,71 årsverk. Per 31.12.2012 var det totalt 509,22 årsverk, inkludert de interkommunale. Det er lagt opp til en ytterligere nedbemanning på vel sju årsverk i løpet av 2014.

Medarbeiderundersøkelsen mot slutten av 2012 ble gjennomgått i virksomhetene i 2013. Undersøkelsen viste at Nord-Aurdal lå på landsgjennomsnittet mht. tilfredshet og trivsel, men hadde framgang på nesten samtlige indikatorer, særlig mobbing, diskriminering og varsling samt medarbeidersamtale, nærmeste leder og overordnet ledelse.

Etisk standard

På overordnet nivå ble KS-håndbok i antikorrupsjon (Beskytt kommunen!) gjennomgått i kommunestyret 27.06. Kommunen oppfyller alle 6 kriterier for en antikorrupt kommune, bortsett fra kravet om etiske retningslinjer for de folkevalgte. Med så høy score, ble dette ansett unødvendig. Innen pleie og omsorg fortsatte etikkprosjektet i 2013.

Kommunen har etablert rutiner for varsling i tråd med råd fra KS og har en egen varslingsgruppe dersom det dukker opp slike saker. I 2013 hadde gruppa ingen saker til behandling.

Ikke-diskriminering og annen inkludering

Kommunen arbeider aktivt mot diskriminering og for inkludering. I 2013 ble det satt i verk en ny rutine for innkalling av kvalifiserte jobbsøkere med innvand-

rerbakgrunn til intervju. Kommunen fikk i 2013 seniorpolitiske retningslinjer etter vedtak om slike i kommunestyretⁱⁱⁱ. I så måte er kommunen godt i gang med å oppfylle de forpliktelsene som følger av de fire ikke-diskrimineringslovene (som trådte i kraft fra 1.1.2014).

Tilstedeværelse

Tilstedeværelsen har siden 2003 ligget på gjennomsnittlig ca. 90%. Den var i 2013 omtrent på samme nivå. Sjukefraværet gir fortsatt utfordringer, også med hensyn til å skaffe best mulig kvalifiserte vikarer for dem som har fravær. Men det er svært gledelig å kunne konstatere at sjukefraværet viste en sterkt fallende tendens i andre halvår 2013.

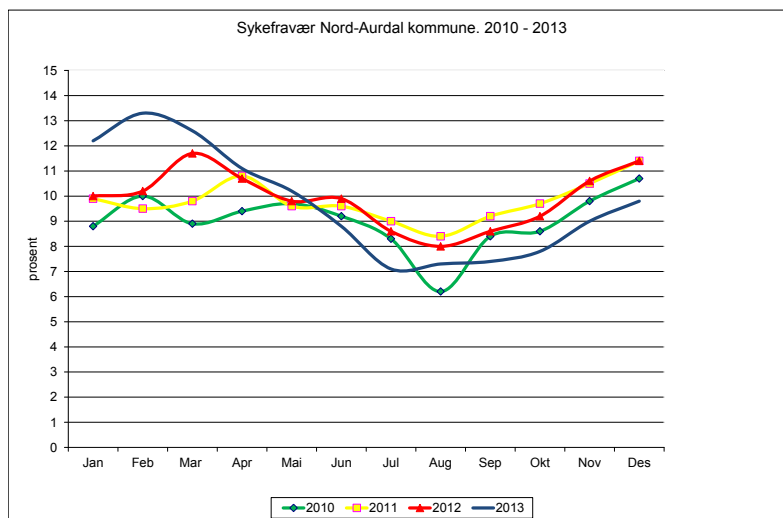
Nord-Aurdal kommune fornyet ved årsskiftet 2013/2014 avtalen om Inkluderende arbeidsliv. Avtalen som er inngått mellom kommunen og NAV, har bidratt til en systematisering av arbeidet og til større bevissthet om dette blant kommunens virksomhetsledere og tilsatte. Virksomhetsledere og attføringsmedarbeider bruker mye tid på å følge opp ansatte som har fra-

vær som følge av sykdom. Særlig brukes det mye tid på tilrettelegging i forbindelse med utprøving av restarbeids-evne og noe bytte av arbeidsområder, for å prøve om andre arbeidsoppgaver kan bedre situasjonen for den som er syk.

Målet for kommunen i IA-avtalen er at tilstedeværelsen minst skal være 92,5% i løpet av 2015. Prosjektet "Raskt tilbake" har mål om økt tilstedeværelse. Prosjektet pågår i samarbeid med Fagernes legesenter og NAV Valdres. Det økte søkelyset på tilstedeværelsen i 2013 har gitt gode resultater, i form av synkende fravær, en tendens som har fortsatt også inn i 2014.

Kjønnsbalanse og likestilling

Nord-Aurdal kommune har som uttalt mål at alle grupper arbeidssøkere stiller likt, forutsatt at de oppfyller grunnleggende krav som skikkethet, formell utdanning og realkompetanse. Etter egne lønnspolitiske retningslinjer skal man vurdere lønn i forhold til "skjevheter i forhold til andre grupper med tilsvarende arbeidsoppgaver". Kvinner og menn med lik utdanning og

sammenlignbart ansvarsområde skal ha samme grunnlønnsplassering.

Kommunens toppledelse består av to menn (rådmann og økonomisjef) og to kvinner (kommunalsjefer). Blant virksomhetsledere er det god likestilling. Når det gjelder øvrige grupper ser vi det tradisjonelle skillet mellom kvinne- og mannsdominerte yrker. Nord-Aurdal kommune har en utfordring i å rekruttere menn til helse og omsorg, oppvekst, reinhold og merkantile oppgaver, og kvinner til teknisk sektor. Det er en større andel av de yngre arbeidstakerne som er kvinner. Dette kan ha betydning i forhold til lønn, da lønnsnivået gjennomgående er høyere for dem som har vært lenger i arbeid.

Kompetanse

Arbeidsmiljøutvalget fordelte i 2013 240 000 kr i kompetansemidler mellom virksomheter, avdelinger og enkeltmedarbeidere. Midlene fordeles etter søknad, og årlig søkes det om betydelig mer enn det som er avsatt. Dette vitner om at virksomheter, avdelinger og enkeltmedarbeidere er opptatt av å øke sin kompetanse.

Nord-Aurdal kommune har i 2013 gjennomført lederopplæringsprogrammet Veksthuset, i samarbeid med prosessveileder Lederskap AS og Høgskolen i Lillehammer. Alle kommunens ledere, i alt cirka 50, har deltatt. Programmet avsluttes våren 2014, med innlevering av skriftlige arbeider. Rundt 30 av delta-

kerne har valgt å ta eksamen, noe som gir 30 studiepoeng.

Det ble i 2013 brukt om lag to millioner kroner til kurs og opplæring. Dette inkluderer alle typer møter, seminarer og kurs som medarbeiderne deltok på. Posten omfatter alle utgifter i den forbindelse, også reiser og opphold.

Foto: Inger Flyåker Johnsen

Ledelse og stab

Politisk ledelse

I 2013 var det 10 møter i kommunestyret, 17 møter i formannskapet, 9 møter i planutvalget og 8 i hovedutvalget. Arbeidsfordelingsutvalget hadde 8 møter. Det ble gjennomført dialogseminar og budsjettkonferanse. Det ble behandlet 104 saker i kommunestyret, 56 saker i formannskapet, 60 saker i planutvalget og 17 saker i hovedutvalget.

Kostnadene til politisk ledelse var i samsvar med budsjett.

Rådmannskontoret

Enheten består av rådmann, to kommunalsjefer (rådmannsteamet) og to rådgivere.

Oppgaver som fordret spesiell stor aktivitet i 2013, var forberedelsene til nytt Valdres lokalmedisinsk senter, både med hensyn til bygg og tjenester^{iv}. Hovedprosjekt om ny organisering av helse- og omsorgstjenesten er gjennomført og det regionale prosjektet Samhandling i Valdres igangsatt.

Utviklingsløpet Veilederkorpsset for skoleeier og skolene er fullført.

Regionalt prosjektlederansvar for innføring av nødnett, innføring av helhetlig kvalitetssikringssystem og gjennomgang av styringsstrukturen i interkommunale selskapet har ligget i enheten.

Arbeidet med å utvikle kommunens internkontroll har gått i flere spor. Grunnlag for valg av helhetlig digitalt kvalitetssystem ble lagt regionalt og resulterte i at alle Valdreskommuner innfører Kvalitetslosen. Kommunen ble på grunnlag av aktivt arbeid med internkontroll invi-

tert til å delta i internkontrollprosjekt hos fylkesmannen sammen med 5 andre kommuner i Oppland. Formålet med prosjektet er å utvikle internkontrollen, slik at det skal bli mindre behov for statlig tilsyn. Kontrollutvalget har gjennomført forvaltningsrevisjon på områdene post/arkiv, byggesak og tildelingskriterier innenfor pleie og omsorg. Disse har vært felles for Valdres og gir godt grunnlag for utvikling av tjenestene. Kommunens overordnede risikoanalyse er rullertⁱⁱ. Tjenestespesifikke risikovurderinger er gjort, blant annet for kommunens eiendommer.

Enheten saksbehandler overordnede høringer og overordnede regionale saker.^v

Økonomiavdelingen

Et hovedmål for økonomiavdelingen i 2013 var å videreutvikle økonomiplanen som helhetlig styringsverktøy. Innføring av ny kontoplan er basisen for dette, et omfattende arbeid sluttført ved årsskiftet. Virksomhetsrapportering er innført; kommunestyret får kvartalsvis rapporter på tjenesteyting, økonomi og medarbeiderperspektivet.^{vi}

Det ble tatt opp 50 mill. kr i sertifikatlån, dette ga en innsparing på om lag 200 000 kr på årsbasis i forhold til vilkårene på ordinære lån. Etablering av felles innfordring for kommunene ble utredet, men de øvrige kommunene ønsket ikke å etablere dette. Det var ikke rom for å prioritere utarbeiding av nytt økonomireglement.

Skatteoppkreveren for Valdres har i 2013 innfridd målene om

økt skatteinngang og reduserte restanser. Skatteinngangen i 2013 viser en økning for alle valdreskommunene, og det er oppnådd reduksjon i restansene i 5 av 6 kommuner. Skatteoppkreveren nådde resultatkravene for innfordring (satt av Skatt Øst) for 4 av kommunene, mens 2 kommuner ikke klarte resultatkravene helt ut, grunnet tunge saker. Skatteoppkreveren har aktivt videreført arbeidet med utøving av særnamsmakt. Arbeidsgiverkontrollen er gjennomført som planlagt og 4,85 % av arbeidsgiverne er kontrollert, mens målet til Skatt øst er 5.

Stabsavdelingen

Avdelingen består av lønn, personal, post, arkiv samt administrativt og politisk sekretariat. Den har 10,15 årsverk, fordelt på 13 medarbeidere. Postmottak, journalføring og arkivering er meget viktige funksjoner i kommunen, som krever betydelige ressurser og til dels svært spesialisert kompetanse. Politisk sekretariat, altså tilrettelegging og oppfølging for all politisk virksomhet, legger beslag på bortimot ett årsverk. Lønnsmedarbeiderne tar seg av alt som har med lønn å gjøre for kommunens cirka 700 medarbeidere, i til sammen rundt 500 årsverk. Personal har, i tillegg til de faste oppgavene, brukt mye tid på de mange omstillingene i kommunen i 2013.

Oppvekst

Barnehage

Målet om full barnehagedekning er nådd også i 2013. Fokuset på tidlig innsats, styrking av barnehagen som læringsarena, er stort. Dette medfører at barnet får riktig oppfølging før skolestart. Dermed er flere barn klare til skolestart.

Det arbeides aktivt for å følge opp og rullere handlingsdelen i kommunedelplan for barnehage og skole. Denne planen er blitt en støtte i det daglige arbeidet i barnehagen, slik at en følger den røde tråden og sikrer høy kvalitet og helhetlig tenking mellom barnehage og skole.

Barnehagene skal fokusere mindre på måling av utvikling og mer på refleksjon, barnesamtaler og observasjoner for å lytte til barns stemme.

Grunnskole

Mål for grunnskolen i Nord-Aurdal er læring og kunnskap for framtida. Dette er overordna

målsetning i nevnte kommunedelplan. Handlingsdelen er delt inn i områdene kunnskap og kvalitet og kulturbygging. Barneskolen har i 2013 hatt fokus på lesing i alle fag og arbeidet med PALS og Mobbeforebyggende plan. Ungdomsskolen har arbeidet med lesing i alle fag, klasseledelse og Mobbeforebyggende plan.^{vii} Begge skolene har startet opplæring i leseprogrammet "Systematisk observasjon av lesing" (SOL). På begge skolene har FAU, SMU/SU og elevråd sine faste møter gjennom året.

Viktige hendelser

- Prosjektstart for "Gnist", Motivasjon – Mestring – Muligheter, stortingsmelding 22 (NAUS)
- Prosjektet "Lærende regioner" (grunnskole)
- Avslutning prosjektet "Veilederkorpsset"
- Valgfag for 8. og 9.trinn
- Entreprenørskap, elevbedrift

på 9.trinn

- "Merket for livet", avslutning for 10. trinn
- Skolesangprosjekt NABS "Kom igjen bokstaver"
- Storøyaprojektet revitalisert i samarbeid med kulturkontoret og Valdresmusea. (NABS)
- Felles 17. mai feiring på Valdresmusea i samarbeid med FAU ved 6. trinn og kulturkontoret
- NABS fullførte første driftsår juni 2013
- Arbeid med nye henvisningsrutiner til PPT har ført til mer systemrettet arbeid
- Prosjektet "Barns trivsel – voksnes ansvar" (barnehage)
- Fokus på barns medvirkning, barnesamtaler (barnehage)
- Samarbeid med lokalt næringsliv, for eksempel juletrepynting (barnehage)
- Barnehagedagen 18. mars

Foto: Rune Halle

Helse, omsorg og velferd

Helse og omsorg

Aurdalsheimen

Det var en økning i antall utskrivninger fra korttidsopphold på 51 i 2013, sammenlignet med året før. Dette viser en stadig større etterspørsel og økt aktivitet for denne tjenesten. Avlastningsopphold kommer i tillegg.

Fagernes legesenter

Fagernes legesenter har en økning i antall registrerte kontakter med over 4 000 i 2013. Ventetid på telefon har vært gjennomsnittlig 2,5 min. Antall telefoner inn til sentralbordet på dagtid er 33 005, hvorav 88 % er besvart. Ny fastlegehjemmel, den niende, ble besatt fra august. E-resept er innført i 2013.

Valdres legevakt

Legevaktsentralen ble døgnbemannet for regionen fra september 2013. Det ble gjort mye forberedende arbeid for igangsetting av Nødnett helse, samt forberedelse for legevakt for hele Valdres alle dager fra 2014.

Valdres lokalmedisinske senter (VLMS)

Det ble i 2013 etablert diabetespoliklinikk ved VLMS. De øvrige spesialisttilbudene har hatt en aktivitet i samsvar med tidligere år, med naturlige variasjoner.

Jordmortjenesten i Valdres.

Svangerskapsomsorg og svangerskapspoliklinikk, samt gynekologisk poliklinikk (spesialisthelsetjeneste) er lokalisert i fødestuas tidligere lokaler. Overgangen fra en jordmorstyrt fødestue til dagens organisering har gått som planlagt. Det har vært sju «nødfødsler» (utenfor syke-

hus) i 2013. Alle forløp uten komplikasjoner for mor og barn.

Hjemmetjenesten

I tilknytning til Samhandlingsreformen er det etablert elektronisk meldingsutveksling mellom kommunen og helseforetak. Dette fører til bedre kommunikasjon når pasienter skal overføres.^{viii}

Mange av pasientene som blir behandlet i spesialisthelsetjenesten, blir skrevet ut til eget hjem. Dette utfordrer kommunen både på ressurser og kompetanse.

Alle tiltak for 2013 i økonomiplanen er gjennomført. Alle vedtak om praktisk bistand er gjennomgått og tilpasset standard om en gang hver 4. uke. Alle har fått ny individuell vurdering. Det har vært én klagesak.

Fra 2011 har antall tjenester til hjemmeboende økt med ca. 33 %. I samme tidsrom har antall brukere økt med 20 % og antall timer pr uke med 32 %. Tjenester til hjemmeboende har økt betydelig etter at Samhandlingsreformen trådte i kraft i 2012. Antall brukere som er på avlastning i institusjon, har økt med 100 % fra 2012 til 2013. Det arbeides kontinuerlig med å rekruttere sykepleiere til hjemmetjenesten, jfr. Kompetanseløftet 2015, og målsetting om andel på 34 % høyskoleutdannede. Tjenesten oppfylte i 2013 ikke denne andelen og har nå 31,6 %.

Tildelingskontoret

Koordinerende enhet er plassert i tildelingskontoret. Det er i 2013 blitt utarbeidet rutiner for funksjon, personlig koordinator og individuell plan. Det er gjennomført koordinatoropplæring

og planlagt informasjonsstrategi for implementering av rutiner.

Familiens hus

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har spesialisert seg ved at to saksbehandlere følger opp barn som er under omsorg av barnevernstjenesten og plassert i fosterhjem. Dette har bidratt til at tjenesten er bedre stilt til å innfri lovkravet med antall oppfølgingsbesøk. Tjenesten fikk til sammen 100 % stilling gjennom opptrappingsmidler fra Fylkesmannen i 2013^{ix}. Deler av stillingen blir benyttet til tiltaksarbeid. I enkelte saker er de lovfestede tidsfristene overskredet i 2013.

PPT

PP-tjenesten har gjennomført en evaluering. Denne resulterte i nye henvisningsrutiner for skoler og barnehager. I 2013 overtok PPT logopedtjenesten i Valdres. Begge logopedhjemplene er besatt, og tjenesten er i gang.

Habilitering/rehabilitering

Frisklivscentralen hadde 131 reseptperioder i 2013. Det blir henvist brukere fra flere sentrale samarbeidsparter. Fysioterapitjenesten hadde totalt 1266 henvisninger. Enkelte saker gjelder kun hjelpemiddelformidling. Det er utarbeidet og tatt i bruk nye retningslinjer for fysioterapitjenesten.

Helsesøstertjenesten

Det ble født 54 barn i 2013. Dette er en nedgang på sju barn fra 2012. Vaksinasjonsdekningen i kommunen er nær 100 %. I 2013 ble det utarbeidet en skriftlig samarbeidsavtale mellom skole-

helsetjenesten og kommuneoverlegen. Helsesøstertjenesten flyttet inn på Vesle-Tveit og er således den første enheten i Familiens hus til å etablere seg der, jamfør Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester.

Psykisk helsearbeid

Etter at dagtilbudet Tufte ble avvirket i 2012, brukte tjenesten 2013 til å etablere et nytt tilbud for brukerne på Leirali dag- og aktivitetstilbud slik det er beskrevet i Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester. En egen arbeidsgruppe utarbeidet rapporten "Endring av tjenesteprofil". Rapporten vil bli brukt til fremtidig utviklingsarbeid i tjenesten.

Miljøarbeid

I miljøarbeid har det vært jobbet med implementering av nye strukturer for medvirkning, jamfør Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester, rapportering og ledelse. Dette har resultert i nye team, både for personal og brukere. Miljøarbeid har omstilt personale fra bolig til dagaktivitetstilbud for flere brukergrupper. Dette er et samarbeid mellom flere virksomheter og vil bli videreført i 2014 i samsvar med kommunedelplanens målsetting.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med miljøarbeid i temaet tvang og makt. Det ble gitt avvik som i ettertid lukkes etter godkjent lukkeplan.

Fra desember 2013 ble miljøarbeid og avlastningstilbudet for barn og unge skilt ut i egen virksomhet kalt Tilrettelagte tjenester for barn, unge og voksne.

NAV

Arbeidsledigheten i Nord-Aurdal har i 2013 vært stabilt lav med et snitt på 2,4 % og ligger på

nivå med Oppland.

Valdres har de senere årene hatt et høyere sykefravær enn Oppland og landet for øvrig. NAV og NAV Arbeidslivssenter har en rolle i arbeidet med å redusere og forebygge sykefravær. Her legges det vekt på å få til god samhandling mellom den sykmeldte, arbeidsgiver, lege og NAV.

NAV Valdres har i 2013 hatt arbeid med ungdom som en av flere satsingsområder. Sammen med Valdres videregående skole er to stillinger for ungdomskontakter videreført. Det er med godt resultat gjennomført to ekstraordinære tiltak for ungdom. Det ene er «Ung Energi», som har som formål å skape vekst, utvikling og mestringsopplevelser. Det andre er samarbeid mellom videregående skole, bankene, politiet og NAVs økonomiteam om et undervisningsopplegg for ungdomsskolene og videregående skole der formålet er å forebygge gjeldsproblemer blant unge.

Arbeids- og velferdsetaten skal medvirke til at brukere ikke har lengre stønadsløp enn nødvendig og bidra til at flest mulig raskt kommer tilbake i arbeid og aktivitet. Her er det et konstruktivt og godt samarbeid med lokalt næringsliv som på en god måte samhandler for å hjelpe brukere tilbake til eller inn i arbeidslivet. Viktige samarbeidspartnere er Valdres Kompetansevekst AS, Karrieresenteret OPUS og Oppfølgingsenheten Frisk.

Viktige hendelser og prosjekter:

- Omstillingsprosjektet Fremtidige helse og omsorgstjenester i kommunen, hovedprosjektet ble gjennomført i 2013
- PIOH-prosjektet, ny organisering av hjemmetjenesten, er

gjennomført

- SamAks-prosjektet: Treårig klinisk samhandlingsprosjekt mellom alderspsykiatrisk avdeling Sykehuset Innlandet HF og sykehjem i Hedmark og Oppland
- Etikksprosjektet, etisk kompetanseheving i kommunen i samarbeid med KS
- Oppstart omstillingsprosjekt for Tjenester inn i VLMS 2015
- Hjemmetjenesten ble midlertidig flyttet til Aurdalsheimen
- Evalueringsprosjekt PPT-Valdres
- Oppstart etableringsprosjekt dagaktivitetstilbud på Leirali
- Helsesøstertjenesten til Vesle-Tveit
- Samhandlingsprosjekt med BUP i Oppland; Med barnet i mente, behandlingslinjer, startet
- Oppstart prosjektet Samhandling i Valdres (SIV): prosjekt for implementering i drift, kommuner og VLMS
- TeleMedValdres-prosjektet: utvikling av velferdsteknologi i kommunene. Videokonferanseutstyr tatt i bruk.
- Tilstedeværelsesprosjektet Raskt tilbake i samarbeid med NAV
- Etter et godt forarbeid av Valdres Næringshage, Nord-Aurdal kommune og NAV, valgte Schibsted å etablere kundesenteravdeling med 30 nye arbeidsplasser på Fagernes våren 2013
- Fagernes Legesenter ble noe ombygd for midler fra Helsedirektoratet i forbindelse med opprettelse av ny fastlegehjemmel.
- Arbeidet med tilrettelegging for Nødnett – helse ble gjennomført

Areal, næring, teknisk, eiendom og kultur

Folkehelse

Folkehelse ble i 2013 flyttet til Areal og næring for å styrke tverrfagligheten og nærheten til kommunens planprosesser. Årets viktigste oppgave var å utarbeide en folkehelseoversikt (jf. ny folkehelselov). Andre sentrale oppgaver var årets sommervandring, koordinering av skilting og klopping av turstier, årets spillemiddelsøknader, alkoholforebyggende program (ÖPP) ved Nord-Aurdal ungdomsskole, og forberedelse av den regionale folkehelse- og levekårsundersøkelsen

Oppdatering av aktivitetskalender (jf. handlingsdelen i KIF) ble ikke prioritert siste halvdel av 2013, grunnet arbeidsmengden folkehelse fikk ved overtakelse av ansvaret for spille-middelordningen. Arbeid med å videreutvikle kalenderen er planlagt våren 2014.

Plan, byggesak, kart og oppmåling

Arbeidet med arealplanlegging har fulgt planstrategien. Hovedoppgavene har vært revisjon av arealdelen til kommuneplanen, utarbeiding av reguleringsplan for Breiset vest (nye lokaler for teknisk drift) og Valdres lokalmedisinske senter. I tillegg har kommunen godkjent flere planer som Statens vegvesen har hatt ansvaret for (E16 Bang - Bjørgø^x og Fagernes N – Hande^{xi}, fortausplan i Garlivegen og Skrautvålsvegen^{xii}). Arbeid med samordnet areal- og transportplan for Fagernes – Leira ble startet.

Det lyktes ikke å rekruttere noen til ledig stilling på oppmåling, det gjør at det ikke er gjennomført så mange oppgaver som planlagt og at inntektene er lavere enn budsjettet.

Landbruk og miljø

Forvaltningsplan for vannområdet har vært en sentral miljøoppgave. Dette er gjennomføring av vanndirektivet til EU. Kommunen fikk lov til å delta i en forsøksordning med etablering av skuterløype for rekreasjonskjøring. Etter søknad vart jakttida for elg utvida fram til 23. desember.

Landbrukskontoret formidlet 47,5 mill. kr i tilskudd til jordbruk i 2013 (produksjonstilskudd, regionalt miljøtilskudd og tilskudd til avløsning). I tillegg kommer innvilgede tilskudd til SMIL-tiltak på ca. kr 475 000 og statlig tilskudd på til sammen 1,0 mill. kr til skog-kul-turtiltak, skogsveger, miljøavtaler og til produksjon av skogflisråstoff. I 2013 kom en ny tilskuddsordning til drenering av jordbruksjord.

Arbeidet med å lage gardskart ble avsluttet i mai. Bruk av disse arealene ved søknadsomgangen for produksjonstilskudd, endring av begrepsbruken og overgang til at søknadene skulle leveres via Altinn ga mye merarbeid i landbruksforvaltningen og

har ført til forskyving av andre oppgaver.

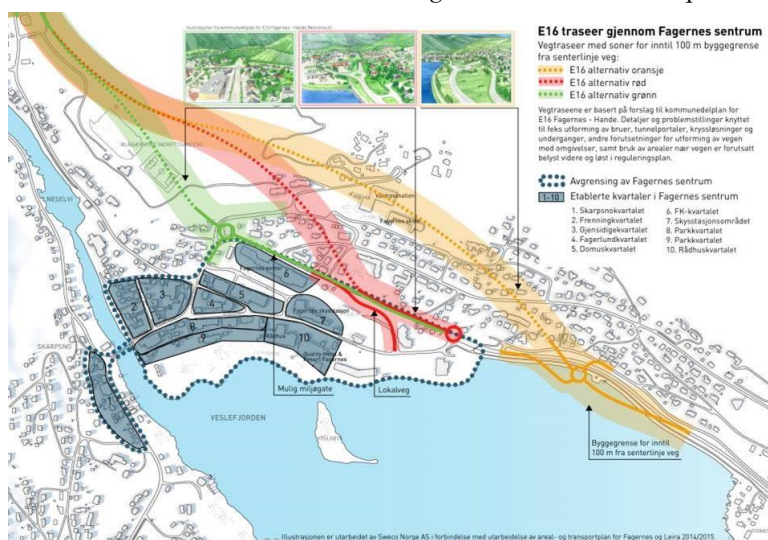
Brannvern

Etter årsplan for 2013 gjennomførte Valdres brannforebyggende avdelingen følgende:

- Tilsyn av § 13 objekt
- Tilsyn av fyrverkeri og store arrangementer(festivaler)
- Forberedt og tilrettelagt for Aksjon boligbrann og Brannvernuka
- Opplæring av brannvernledere og annet personell
- Forhåndskonferanser og brannteknisk bistand kommuner
- Deltakelse i regional HMS-samordningsgruppe for Hedmark og Oppland
- Deltakelse på brannøvelser i større bedrifter

Effektiviteten og ressursbruken har vært god. Tjenesten er drevet i samsvar med budsjett, men ikke fullt ut nådd de fastsatte mål og tiltak. Hovedårsaken til dette er vakanser.

Brannvesenet hadde 85 utrykninger i 2013, en økning på 4 fra foregående år. Beredskapsleder

har tatt over som beredskapskoordinator. Grunnkurs for deltidsmannskaper ble startet opp i august 2013. Eksamen vil være i slutten av april 2014, og Nord-Aurdal brannvesen vil være i mål på opplæring av deltidsmannskapene.

Det er i Nord-Aurdal kommune gitt fire i tillatelser til salg og oppbevaring av fyrverkeri. Inntrykket etter kontrollen er at lagringen av fyrverkeri nå blitt bra. Det er ikke registrert noen uhell eller branner i forbindelse med avfyring av nyttårsraketter. Det er i år foretatt feiing av alle registrerte piper, totalt 2204 stk. Det blir i forbindelse med feiing foretatt kontroll og skifte av batteri i røykvarslere, fortrinnsvis hos eldre personer.

Feiervesenet deltok sammen med el. tilsynet i Aksjon boligbrann. Kommunen har to feiere med fagutdanning etter at den yngste av dem tok eksamen i desember. Det er etablert et feiernettnettverk i Valdres. Samarbeidet mellom feierne i Valdres fungerer godt.

Nord-Aurdal leder et utredningsprosjekt, støttet av fylkesmannen, som skal vurdere mulighetene for å etablere et felles brann-, feier- og redningsvesen i Valdres. Prosjektet fortsetter i 2014.

Teknisk drift

Det har vært mange hendelser i 2013 innenfor vei, vann og avløp. Den uten tvil største var flommen i Begnavassdraget og raset i Aurdal, kombinert med forurensete drikkevannskilder i Aurdal og Skrautvål i måneds-skiftet mai – juni. Hendelsene tok til alt hell ingen menneskeliv, men ga store materielle skader. Flere private og kommunale veier fikk store skader.

Det har vært 11 vannlekkasjer i

År	2010	2011	2012	2013
Kvadratmeter bygningsmas-	58 745	60 326	61 780	51 922

større eller mindre omfang. Tidlig på året ble det etablert et ekstra borehull i Vestringsbygda vannverk for å sikre tilstrekkelig kapasitet på vannforsyningen. Aurdal har vært rammet av en rekke mindre lekkasjer, og i slutten av november sprakk et eldre ledningsstrekk på hovedledningene som forsyner Fagernes og Leira.

Nytt gebyrregulativ for vann og avløp ble vedtatt av kommunestyret i desember.^{xiii}

Eiendomsforvaltning

HMS og internkontroll har vært høyt prioriterte oppgaver i 2013. Ekstrabevilgning til vedlikehold utleieboliger er gjennomført som beskrevet. Alle bygg hvor det bor mennesker er eltermograferte i 2013, som et viktig brannforebyggende tiltak. Valdreshallen og svømmehallen var stengt i 2,5 måned på grunn av en stor vannlekkasje. Utarbeiding av vedlikeholdsplaner er ikke fullført, da programvaren for dette må korrespondere med det helhetlige kvalitetssystemet. Det kommer først i 2014. Topp-systemet er ferdigstilt. Det er gjennomført ettårs befaringer på Kongsvegen bofellesskap og Nord-Aurdal barneskole. Små feil og mangler er rettet opp.

Det er gjennomført kurs i overflatebehandling, der alle renholdere fikk opplæring i maskinbruk og gulvpleie.

Avdelingen har i samarbeid med HAVA bedriftshelsetjeneste gjennomført et prosjekt med fokus på ergonomi og arbeidsteknikk.

Tabellen overfor viser en oversikt over utvikling i kommunens

byggningsmasse.

Leira gamle skole og 3 boliger Øvrevegen ble solgt, mens Tufte, Fagernes skole, paviljongen og tannklinikken er sanert. Ekstraordinært vedlikehold av utleieboliger er gjennomført i henhold til bevilgning til dette.

I kommunens skoger ble det avvirket 1280 m³ tømmer til noe lavere pris enn forventet. Det ble nyplantet 14 250 planter. Skardsvegen og tømmerdriftveier Kølbotten (Migvegen) er utbedret.

I 2013 ble det slutt på den store fordelen ved avtale om kjøp av tilfeldig kraft. Det må betales for effektledd på elkjelene ved Aurdalsheimen, Skrautvål skole, Kongsvegen bofellesskap, Rådhuset, Valdreshallen, Vesletveit, Vestringsbygda barnehage og Ulness skole. For 2013 utgjorde dette totalt 452 550 kr. Overgang til biovarme fører til at vi ikke får disse utgiftene.

Overgang til biovarme er det viktigste miljøtiltaket i løpet av 2013. Ut over dette er overgang til elbiler vurdert på grunnlag av informasjon fra *Grønn Bil*. Eiendom og teknisk drift var ikke i markedet for bilkjøp. I hjemmetjenesten er kjøremønsteret lite forenlig med batterikapasitet på aktuelle biler. Gjennom felles innkjøp i Valdres oppfyller kommunen kravene til *Grønt Punkt* på vesentlige deler av innkjøpene. Dette er vurdert for andre kommunale innkjøp, men miljøgevinsten ble for liten i forhold til ressursene det ville kreve.

Kvalifisering

Tjenesten er et samarbeid med Nord-Aurdal som vertskommune og Øystre Slidre som samarbeidskommune. Nord-Aurdal har bosatt 10 personer. De bosatte er enslige og uten familiegjenforeninger. Kvalifisering har gjennom året hatt 58 elever

Resultater på tester i norsk var 100 % bestått muntlig og 75 % bestått skriftlig. Det er langt over målet om en økning i bestått på 10 %.

Pilotprosjektet "Springbrett" har hatt oppstart og gjennomføres i samarbeid med OPUS. Det er et system for målrettet kartlegging og karriereveiledning for innvandrere i Nord-Aurdal. Prosjektet "Globale døråpnere 2 – storytelling" i et samarbeidstiltak med Nord-Aurdal folkebibliotek, for å øke leselyst, og lære om de ulike tilbudene biblioteket har. Nettverksbygging har blant annet bestått av aktivitetsdag med elevene ved Valdres Folkehøyskole og at tre fotballspillere fra Valdres FK har fått norskundervisning ved Kvalifisering.

Kirkelig Fellesråd

Utvidelse Tingnes kirkegård har bidratt til 300 nye kistegraver, gravlund for andre trossamfunn (uvigslet grunn), gravlund for ukjent grav og urnelund^{xiv}. Det har vært noen utfordringer knytt til grunnforhold Skrautvål kirkegård. Det er en viss økning inne kremasjon, som utgjør ca 20 %. Husbanken innvilget rente kompensasjon for lån inntil 1 800 000. Utskifting av brannfarlige ovner hadde en bevilgning til avdrag lån på 45 000 kroner, men ble ikke gjennomført.

Kultur

I 2013 ble Kommunedelplanen for kultur, idrett og friluftsliv vedtatt. Flere moment i tiltaksplanen er allerede startet på og implementert. Noen av tiltakene er:

- Kom igjen bokstaver! - kriblemiddelprosjektet om skole-sang
- Fagplan for Den kulturelle skolesekken for 2013-15
- Ny organisering av Storøya-prosjektet for 1.-7. trinn på barneskolen
- Kultursektoren har god uttelling på prosjektmidler, noe bibliotekprosjekta SULT og Valdresdebattane er gode eksempler på lokalt og Valdresakademiet og Babels tårn regionalt
- Bygdebok for Nord-Aurdal, band C om Ulne ble gitt ut til jul
- Kulturskolen er på god vei mot et mer variert tilbud som også når flere gutter og nye grupper, med film og tv og produksjon for sal og scene som nye tilbud
- Ungdomskonsulenten starta 1. september og har hatt filmverksted i Ulne og på Fagernes, musikkverksted i kulturskolens lokaler, sam-

beid med Ungdomslaget i Ulne om klubb, turné, arrangementsansvar for Ungdommens kulturmonstring og samarbeid med Nord-Aurdal ungdomsskole om faget produksjon for sal og scene samt arbeidet med etablering av Åpent hus og reetablering av ungdomsrådet

- Sommersymfonien har hatt stor organisatorisk utvikling med daglig leder på plass lokalt og feira i 2013 20-årsjubileum for festivalen.
- Besøktallet på kino gikk ned fra 19 148 i 2012 til 18 642 i 2013, en mindre nedgang enn på sammenlignbare plasser
- I Frivilligsentralen stod middagsservering tre dager i uka, møtebevertning til frivillige lag og organisasjoner, Natteravnordningen og TV-aksjonen sentralt

Service

Servicetorget tok i 2013 over ansvaret for kommunens hjemmesider og lanserte 10. mars sidene med nytt design. Facebooksida til kommunen har 680 følgere og har vist seg viktig under for eksempel flommen våren 2013.

Foto: Kulturskolen

Suksesshistorier

Valdres-debattene – en samarbeidssuksess

Hvem har makt i Valdres? Hvem er Kulturløftet egentlig et løft for? Dette og mer til er spørsmål som Valdres-debattene stilte i 2013.

Et levende demokrati trenger ulike plasser å stille og søke svar på utfordrende spørsmål. Valdresdebattene på Nord-Aurdal folkebibliotek er en arena for meningsbrytning og –utveksling som også styrker båndene mellom bibliotek og andre samfunnsaktører.

Interessen har vært stor, med opp mot hundre deltakere på flere av debattene. Publikum er både nye og kjente bibliotekbrukere, noe som gjør biblioteket til et ressurscenter for en større del av befolkningen. Valdres-debattenes suksess er uten tvil et resultat av et godt samarbeid mellom biblioteket og frivillige ressurspersoner i et debattutvalg. I debattpanelet er både lokale ressurspersoner, nasjonale fagpersoner og markante samfunnsaktører på nasjonalt nivå representert.

Førsteklasses!

Samtlige førsteklassinger ved Nord-Aurdal barneskole hadde alt i november knekt lesekode!

Suksessfaktorene var felles satsing på gode overganger, prioritering og bevissthet rundt leseforberedende aktiviteter i barnehagen og god leseopp-læring i skolen.

Barnehage og skole har siden 2011 etablert tettere og bedre samhandlingsarenaer. Lederne møtes for felles refleksjon og oppgaveløsning. Dette øker kunnskapen om hverandres virksomheter, og skaper bedre forståelse om hvordan vi skal dra i samme retning. En viktig detalj for tilrettelegging av et godt læringsmiljø er etablering av «overgangsrutiner for bar-

nehage og skole». Denne rutinen sikrer at arbeidet med barnet blir ivaretatt på en kvalitativt god måte med hensyn til både trivsel og fag. Størstedelen av barndommen tilbringes i barnehage og skole!

Innvandrere får økt motivasjon

Prosjektet "Springbrett" er et pilotprosjekt for regionen og er et system med målrettet karriereveiledning for innvandrere til regionen. Her får deltakerne i introduksjonsprogrammet felles karriereveiledning hos Karrieresenteret. Dette bidrar til økt selvinn-sikt, motivasjon og egeninnsats. Resultatene av kartleggingen bruker Kvalifiseringssenteret til å finne egnede språkpraktisplasser. Deltakerne får også større kunnskap om hva som finnes av arbeid og utdanningsmuligheter i Valdres.

Prosjektet startet opp høsten 2013, og involverer Valdres Kompetansevekst og NAV Valdres, i tillegg til Kvalifiseringssenteret og OPUS Valdres.

Bedre behandling av demenspasienter

Flere pasienter med aldersdemens får et faglig godt tilbud i vår kommunehelsetjeneste. Vi bygger behandlingskompetanse i helse-, omsorgs- og velferdsvirksomheten gjennom SamAks-prosjektet.

Dette er et treårig klinisk samhandlingsprosjekt mellom alderspsykiatrisk avdeling Sykehuset Innlandet HF og sykehjem i Hedmark og Oppland. Det har vært svært viktig for de ansattes kompetanseutvikling og den faglige tryggheten i forhold til behandling av mennesker med demenssykdom i institusjon. Kunnskapsdeling gjennom å

utføre kartlegging og datainn-samlig til forskningsprosjektet samt tilgang på ekstern prosjektsykepleier med spesialistkompetanse inn i avdelingene annenhver uke, har vært en stor inspirasjon og katalysator til faglig nytenkning.

Objektive og konkrete kartleggingsverktøy implementeres i daglig praksis ved alle avdelingene på sykehjemmet, behandlingsholdninger reflekteres over og endres. Utredning og diagnostikk er viktige nøkkelfaktorer for å gi disse pasientene faglig god oppfølging i forhold til deres sykdom og ressurser. Målrettet sykepleieledelse er også viktig for å lykkes med implementering av denne kunnskapen i daglig sykepleiepraksis.

Færre barn i fosterhjem

Færre barn i fosterhjem er målet med et nytt foreldreveiledningsprogram. Barnvernstjenesten har tatt det i bruk og foreldrene gir positive tilbakemeldinger. De synes dette er nyttig og svært relevant kunnskap i omsorgsutøvelsen. Håpet er at veiledningen bidrar til at færre barn må plasseres i fosterhjem.

Mer vei for pengene

God prosjektstyring i teknisk drift ga i 2013 muligheten for å asfalterte Elgvegen på Marsteinhøgda, et prosjekt planlagt i 2014. Flere mindre veiprosjekter ble slått sammen og kombinert med et større vann- og avløpsprosjekt. Dette ga en større entreprise som igjen tiltrekker seg flere tilbydere og potensielt gir lavere priser.

Sluttnoter

Det er i årsberetningen rapportert på kommunestyrevedtak som krever administrativ oppfølging og med sluttnoter henvist til følgende saker:

i	18/13 Sluttrapport Nord-Aurdal barneskole	KS 42/13 Kommunedelplan for Helse- og omsorgstjenester 2014-2025 – rullering 2013		vingsklar pasient med bruk av elektronisk meldingsutveksling
ii	KS 69/13 Risiko- og sårbarhetsanalyse	KS 43/13 Trafikksikringsplan for Nord-Aurdal kommune 2013-2016	ix	KS 015/13 Satsing på kommunalt barnevern 2013
iii	KS 062/13 Personal- og seniorpolitiske retningslinjer	KS 80/13 Kvalitets- og utviklingsrapport 2012-2013 skolene	x	KS 52/13 Reguleringsplan for E16 mellom Bagn og Bjørge
iv	KS 04/13 Omsorgsboliger og nye lokaler for hjemmetjeneste og hjelpemiddellager – bevilgning til prosjektering	KS 82/13 Vedtekter barnehage		KS 61/13 og 81/13 Utbygging av E16 Bagn-Bjørge. Delfinansiering med bompenger
	KS 05/13 Omsorgsboliger og nye lokaler for hjemmetjeneste og hjelpemiddellager	KS 32/13 Meld. St. 13 (2012-2013) Ta heile Noreg i bruk – Distrikts- og regionalpolitikken	xi	KS 19/113 E16 Fagernes til Hande, kommunedelplan til offentlig ettersyn
	KS 06/13 Samarbeidsavtaler mellom kommunen og Sykehuset Innlandet HF	KS 26/13 Kvartalsrapport nr. 1 2013		KS 95/13 Kommunedelplan for E16, Fagernes-Hande
	KS 08/13 IKT Valdres AS – økning av lånerammen og endring av selskapskapitalen	KS 60/13 Halvårsrapport 2013	xii	KS 52/13 Fv204 Valhall- Spikarmoen – endring av reguleringsplan
	KS 14/13 Valdres lokalmedisinske senter – Eiendom IKS (VLMS-E), utvidelse av nybygg og endring av låneramme	KS 85/13 Kvartalsrapport nr. 3 2013	xiii	KS 101/13 Forslag til endring i VA-tilknytingsavgift
		KS 28/13 og 44/13 Handlingsplan mot mobbing	xiv	KS 17/13 Budsjettdrøring – utvidelse av Tingnes kirekgård
		KS 68/13 Samhandlingsrutine – Varsling av innlagt og utskrivingsklar pasient med bruk av elektronisk meldingsutveksling		

Ut over det som er omtalt i årsberetningen, er følgende kommunestyrevedtak fulgt opp administrativt:

• KS 29/13 Valdres kompetansevekst AS og Valdres arbeidssenter AS. Samlokalisering, byggeplanar og utviding av aksjekapital. Budsjettdrøring	• KS 66/13 Kommunerevisjon – revidert modell for kostnadsfordeling	• saksbehandling i regulerte bolig- og hyttefelt
• KS 67/13 Vinjar 2 boligfelt - opparbeidelse	• KS 74/13 Omsetning av kommunens kraft. Inngåelse av forvaltningsavtale	• KS 64/13 Forvaltningsrevisjonsrapport sak/arkiv
• KS 16/13 Etablering av kompetanse-, universitets- og forskningsfond for Oppland	• KS 83/13 Retningslinjer for namngjeving og namnebruk i Nord-Aurdal	• KS 75/13 og 86/13 Sak fra kontrollutvalget til kommunestyret
• KS 30/13 Valdres Kommunale Renovasjon (VKR) – revisjon av selskapsavtale	• KS 98/13 Nye vegnamn i Nord-Aurdal	
• KS 31/13 Revisjon av eiendomsskattevedtekter for Nord-Aurdal kommune	• KS 93/13 Finansiering av private barnehager i Nord-Aurdal kommune	
• KS 45/13 IKA Opplandene – vedtektsendring	• KS 94/13 Søknad frå Trygge Barnehager AS om opsjon på barnehagetomt i Aurdal	
	• KS 63/13 Forvaltningsrevisjonsrapport fra Kommune-revisjonen IKS – bygge-	